PÄIVÄSTÄ TOISEEN

RAVIT

Motivated Hanover aloitti vahvasti

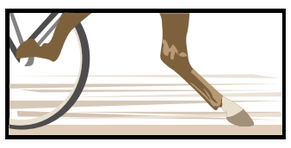

Alkukauden Ruotsissa kilpaillut Motivated Hanover vietti kesän kotimaisemissa Ylöjärvellä. **Martti Salojensaaren** valmentama jenkkitamma palasi tauolta viime torstaina Lahdessa ja teki sen vakuuttavasti.

Takarivistä kolmanteen pariin selvinnyt Motivated Hanover sai kirimerkin **Seppo Markkulalta** viimeisen takasuoran alkupuolella.

Se tuli kolmatta rataa ilman vetoapua tasaisen vahvasti ja voitti lopulta ihan kaikkea esittämättä.

Motivated Hanover jatkaa jo keskiviikkona Vermossa. Se nousi voiton myötä päätöskohteen selväksi suosikiksi, jolla on erittäin hyvä voittosauma. Se lähtee auton takaa reippaasti ja päässee johtoon ilman suurempia revittelyjä, sillä täydellä matkalla sen selkä on arvossaan.

Sisäpuolelta lähtee hyviä vastustajia, mutta ne kaikki pystyvät parhaimpaansa oikein suotuisalla juoksulla.

Toiseksi varmaksi nostetaan Cupid's Wings. Valinta sisältää melkoisesti riskejä, mutta juoksun onnistuessa **Mikael Kopolan** ajokki ottelee varmasti voitosta.

Syyskuun voittostartissa kaikki meni Cupid's Wingsin kannalta oikein.

Se sai mukavan reissun toisen radan jonossa ja ratkaisi helposti.

Viime keskiviikkona oli toisenlainen päivä. Mikael Kopola joutui pakittelemaan aivan hännille, josta Cupid's Wings teki voitavansa. Neljäs sija oli niiden tapahtumien jälkeen hyvä saavutus. Kunto on kohdillaan.

Tomorrowland olisi seuraava vaihtoehto. Se voitti vastaavan pitkän matkan kisan neljä viikkoa sitten, eikä vireessä ole tapahtunut isompia muutoksia.

Teivon T75-lähdössä vauhti kiihtyi lopussa niin kovaksi, ettei takasuoran alussa kolmannesta parista ulkoa kiriin kääntänyt ori saanut otetta kärkihevosista, vaikka tuli viimeiset 700 metriä 1.12:n pintaan.

Global Kid tulee kaveriksi. Kuukausi sitten se kiersi puolimatkassa johtavan Tomorrowlandin tuntumaan toiselle radalle ja kiritti hyvin. Samanlaisella juoksunkululla järjestys pysynee samana, mutta pienikin käänne voi muuttaa voimasuhteita.

Peräti kaksitoista kertaa tällä kaudella voittanut Westcoast Pirate kohtaa rivin avauksessa sopivan tuntuinen vastuksen, mutta **Olli Lähtisen** nelivuotias ei ole ollut pienen kesähuilin jälkeen entisellään.

Derbyn karsinnassa sille suorastaan tarjottiin finaalipaikkaa.

Taustavoimat jättivät keräilyerän sen jälkeen suosiolla väliin ja ajoivat derbypäivänä lohdutuslähdön, jossa Westcoast Pirate antoi keulasta pahoin periksi.

Takana on nyt reilun kuukauden mittainen hengähdystauko.

Westcoast Piratea voi käyttää pienemmissä peleissä apuvarmana, mutta syksyn näytöillä sen varaan ei kannata panostaa isompia summia.

Vihjesysteemi:

1. lähtö: 11 Westcoast Pirate, 9 Ranch Henrik, 1 Multi Marigold, 2 Sir Nile, 7 Lucky Spender (6, 10)
2. lähtö: 15 Piiron Taiga, 1 Iikori, 6 Multi Tella, 10 Setelisottiisi (9, 14)
3. lähtö: 6 Cupid's Wings (12, 4)
4. lähtö: 8 Bret Boko, 2 Cioccolata, 4 Sign Of Victory, 1 Gladius, 5 Armstrong Transs R, 6 Sakalas, 12 Big Brave (3, 7)
5. lähtö: 11 Tomorrowland, 16 Global Kid (3, 2)
6. lähtö: 7 Motivated Hanover (11, 3)

5 x 4 x 1 x 7 x 2 x 1 = 280 riviä = 28 euroa

TERO SIPAKKO

Kierros 41 Toto65

1. LÄHTÖ Ryhmäajo 2100 m Helsinki

1	Multi Marigold/Kari Venäläinen	2100	14,0a	41 880	3/16,0a	10/15,9a	7/16,5a	7/15,4a
2	Sir Nile* (SE)/Jevgeni Ivanov	''	12,9a	41 499	1/20,8a	4/14,6a	1/15,9a	1/17,4a
3	Goldshoe Seven Days/Riku Taipale	''	13,8a	37 480	5/15,8a	5/15,8a	4/16,0a	4/16,8a
4	Open Way/Katri Pakarinen	''	14,2a	38 790	4/15,9a	10/15,5a	2/14,2a	2/16,1
5	Emilio Jet/Seppo Markkula	''	14,4a	26 310	6/15,9a	9/18,1	8/16,5a	7/16,7
6	William Step/Harri Koivunen	''	13,7a	38 550	5/15,8a	4/15,2a	9/16,1a	2/14,7a
7	Lucky Spender/Tommi Kylliäinen	''	14,6a	32 550	9/15,9ax	10/17,9ax	1/20,6	-a hpl
8	Hot Male/Kari Rosimo	''	14,0a	37 250	4/14,9a	2/14,5a	4/17,8	M 6.10.
9	Ranch Henrik/Ari Moilanen	''	13,5a	28 200	8/14,3a	5/14,9a	4/15,8	3/14,9a
10	Player* (SE)/Jarmo Ahonen	''	14,4a	39 437	2/19,3	4/17,1	hpl	5/15,3a
11	Westcoast Pirate/Mika Forss	''	14,4a	40 320	1/16,0a	4/15,5a	3/15,6a	7/15,3a
12	Golda Ivory/Anssi Nurminen	''	13,0a	37 840	7/13,0a	5/16,2a	10/16,9ax	2/15,7a

2. LÄHTÖ Tasoitusajo 3100 m Helsinki

1	Iikori/Antti Tupamäki	3100	27,7	7 180	4/29,3	3/30,6a	1/28,3	3/27,7x
2	Vilen Vesa/Jarmo Saarela	''	28,8	8 370	10/30,8ax	hpl	7/31,5x	F 5.10.
3	Shaka/Risto Nöjd	''	29,1	5 270	1/31,0	1/29,1	3/30,2x	M 6.10.
4	Tuli-Karkelo/Tapio Kukkonen	''	27,9	8 160	3/29,3	hpl	5/30,5	4/29,3
5	Kaukokiito/Pertti Puikkonen	3120	29,4	11 760	5/29,6	5/30,2a	10/32,4a	4/30,7x
6	Multi Tella/Harri Sulku	''	27,4	10 030	13/31,6x	6/28,2ax	3/27,4	M 6.10.
7	Tinon Tykki/Mika Forss	''	30,6	9 710	hll	2/31,3	9/30,8ax	13/32,2x
8	Fortunatar/Ari Moilanen	''	28,6	11 980	7/30,5x	3/28,9	6/28,6a	6/29,6a
9	Passiton/Anssi Niininen	''	28,0	12 810	1/26,9a	1/28,0	3/25,9a	6/29,4
10	Setelisottiisi/Teemu Okkolin	''	26,8	11 915	1/26,8	7/30,7x	1/27,6	M 6.10.
11	Topper/Terho Rautiainen	3140	27,5	18 990	8/29,1x	4/27,5a	6/29,1	M 6.10.
12	Pokali/Kari Venäläinen	''	27,4	16 309	8/28,0a	4/29,4a	5/27,4	5/28,8
13	Rojali/Jouni Törmänen	''	26,3	19 730	7/29,5ax	1/m26,3	hll	8/30,3x
14	Ruiskumestari/Hannu Korpi	''	26,3	16 380	1/26,3	8/27,1a	k	9/30,0a
15	Piiron Taiga/Jorma Turta	''	26,5	20 150	1/27,1	1/26,5x	1/28,7x	1/28,2x
16	Nauriskydön Veto/Jukka Kauppinen	3160	26,3	23 470	4/26,3	11/26,6	7/27,3x	-a hll

3. LÄHTÖ Ryhmäajo 2100 m Helsinki

1	Vince Kemp/Anssi Niininen	2100	15,4a	10 480	3/16,3a	10/18,0a	4/16,9a	7/16,8a
2	Vapper* (EE)/Harri Koivunen	''	14,3a	13 129	3/14,3a	5/16,0a	5/16,1a	7/16,5a
3	Lord Seger/Kari Rosimo	''	15,0a	14 020	6/16,0a	1/17,0a	8/16,2a	5/17,0a
4	Choco Hornet/Marko Heikari	''	14,4a	12 800	5/15,9a	1/16,7a	3/16,2a	5/18,7a
5	Markus Energy/Kari Venäläinen	''	15,7a	11 200	2/16,5a	1/17,4	4/18,2a	2/16,9a
6	Cupid's Wings/Mikael Kopola	''	15,4a	12 300	11/16,3a	12/18,3x	1/15,4a	4/16,2a
7	Who's A Chick/Tommi Kylliäinen	''	15,8a	11 020	-a hpl	6/17,9a	4/15,8a	hpl
8	Be Seen Free/Antti Teivainen	''	15,4a	10 640	9/17,4a	5/17,7a	3/16,4a	3/16,6ax
9	Stonyridge* (SE)/Ari Moilanen	''	15,0a	10 845	8/16,5a	7/17,1a	2/15,8a	hll
10	Bp's Neverlast/Mika Forss	''	16,2a	11 356	4/16,2a	11/17,9	hpl	9/17,0a
11	Lynley* (SE)/Ville Pohjola	''	16,3a	13 896	2/18,0a	5/17,5	4/19,0x	8/17,6a
12	Snowline Storm/Tuomas Korvenoja	''	15,5a	11 820	1/16,2	3/17,8a	1/16,5a	M 6.10.

4. LÄHTÖ Ryhmäajo 2100 m Helsinki

1	Gladius* (SE)/Ari Moilanen	2100	13,3a	21 593	2/15,1a	3/14,7a	7/14,5a	11/16,0a
2	Cioccolata (SE)/Kari Rosimo	''	13,9a	25 573	3/14,8a	2/16,0a	2/15,2a	9/15,9ax
3	Golda Keep It/Ilkka Korpi	''	13,6a	16 050	7/16,7a	2/17,9a	5/15,8	2/15,7a
4	Sign Of Victory/Mika Forss	''	14,4a	20 460	12/16,0ax	6/17,1a	6/16,7a	9/15,4ax
5	Armstrong Transs R (DE)/Antti Teivainen	''	13,1a	25 540	2/15,1a	1/14,6a	2/15,6a	3/15,9a
6	Sakalas* (LT)/Jevgeni Ivanov	''	14,9a	24 175	1/15,6a	2/20,9a	4/15,0ax	1/17,8a
7	Amazing Koks/Tommi Kylliäinen	''	14,3a	27 330	hlo6/15,0a	3/17,7a	3/16,7a	M 6.10.
8	Bret Boko (SE)/Markku Nieminen	''	12,8a	27 310	1/16,4	5/14,4a	4/12,8a	8/15,5ax
9	BWT Hellion/Jeroen van Craen	''	13,1a	27 658	5/17,0a	4/15,1a	5/14,9a	6/15,2a
10	Theo de Villeneuve* (SE)/Erik Skutnabb	''	13,9a	25 275	3/15,3a	5/13,9a	hpl	5/14,5a
11	Celsius Ås (SE)/Harri Koivunen	''	15,0a	25 790	2/15,6a	2/16,4a	4/16,2a	6/17,0a
12	Big Brave/Kari Venäläinen	''	14,2a	26 260	2/16,3a	6/15,6a	3/17,6	2/17,0a

5. LÄHTÖ Tasoitusajo 3100 m Helsinki

1	Flash Of Genius/Kari Venäläinen	3100	17,1	16 430	6/17,1	7/18,2a	5/17,8a	1/15,7a
2	Winston Neyenrode (NL)/Jouni Varamäki	''	16,5	16 209	6/17,3a	6/17,6a	4/16,9	1/16,0a
3	Vivad Poppet/Antti Teivainen	''	15,7	14 840	3/15,7	5/17,7a	10/18,1	1/15,9a
4	Zunniva Hornline (SE)/Mika Ahtiainen	''	15,1	16 805	4/16,9ax	6/16,0a	11/18,0a	3/16,4a
5	La Liga (SE)/Jarmo Saarela	''	16,7	17 143	7/17,7x	7/17,1a	10/17,1a	10/m18,7
6	Tosca Nordique/Seppo Markkula	''	16,4	16 180	10/20,3	5/m18,1	7/17,1a	3/16,0a
7	Bp's Comet/Mika Taittonen	''	16,2	17 330	4/15,4a	2/15,8a	5/15,9a	4/16,2
8	Naughty/Hannu Hietanen	''	15,6	16 230	8/16,8a	8/16,0a	9/19,1a	7/16,1
9	Mountain Magic/Mikael Pitkänen	''	16,3	10 390	9/17,8ax	7/17,1a	13/18,0	11/18,5ax
10	Con Affetto/Ari Moilanen	3120	16,7	25 750	-a hpl	4/16,1ax	5/15,0a	5/17,0ax
11	Tomorrowland (US)/Mika Forss	''	15,2	32 500	-a hpl	hlo1/14,7ax	1/16,9	4/15,0a
12	May Cloud/Ilkka Korpi	''	16,2	23 680	-a hll	9/18,9ax	7/16,6ax	10/16,2
13	Fiery Sid/Sami Sandberg	''	15,6	32 960	2/15,3a	1/15,6	hlo5/17,0a	F 5.10.
14	Say It/Hannu Korpi	''	16,1	31 783	11/16,7a	9/13,3a	6/17,4	5/15,2a
15	No Niin No (FR)/Brita Flander	3140	16,1	35 983	8/18,0x	8/15,9a	9/15,5a	6/16,5a
16	Global Kid* (SE)/Tommi Kylliäinen	''	16,3	42 337	4/16,3	-a hpl	-a hpl	2/16,6

6. LÄHTÖ Ryhmäajo 2100 m Helsinki

1	Quantanamera/Kari Rosimo	2100	13,7a	44 290	8/14,3a	6/17,4a	1/15,7a	3/16,7a
2	Transformer/Seppo Juurinen	''	13,7a	43 848	7/16,7	6/15,1a	8/15,7a	2/15,4a
3	Incredible Dream D (DE)/Markku Nieminen	''	13,0a	62 702	2/14,4a	2/15,7a	2/15,4a	M 6.10.
4	Thomson Hoss/Harri Koivunen	''	13,2a	50 101	1/15,4a	9/16,8a	3/15,6	2/14,8a
5	Mille Degato* (SE)/Mika Forss	''	13,8a	57 199	0/15,9	4/15,2	0/15,8a	0/16,6ax
6	Good Vibration E. (SE)/Sami Alamaa	''	12,2a	63 203	7/15,1a	9/15,0a	8/13,6a	5/13,4a
7	Motivated Hanover (US)/Seppo Markkula	''	12,1a	60 546	2/15,0a	6/12,1a	3/14,6	1/14,8a
8	I Got The Power/Jukka Mattila	''	13,0a	44 682	3/14,8a	3/15,6a	7/16,4a	6/13,6a
9	Fakir Style (SE)/Hannu Hietanen	''	14,8a	52 674	4/15,8a	4/16,7	3/19,2a	1/16,4a
10	Dojana Komp (SE)/Ari Moilanen	''	13,6a	64 459	8/14,4a	-a k	9/13,7a	8/16,1a
11	Bluehill's Hero/Antti Teivainen	''	12,5a	60 100	1/16,7a	5/12,7a	7/14,7a	4/15,1a
12	Westcoast Lord/Hannu Korpi	''	12,6a	52 646	5/16,0a	4/13,6a	-a hpl	4/14,9a

HANNU ESKONEN/EFIAP

Sisiliskot kömpivät talvipesiinsä ensimmäisinä. Aikuiset liskot lähtevät ensimmäisinä jo elokuun lopulla ja nuoret muutamia viikkoja myöhemmin.

Sisilisko nukkuu jo, sammakko tankkaa vielä

Aikuiset sisiliskot lepäävät jo mättäiden uumenissa. Sen sijaan sammakot ja vaskitsat keräilevät vielä ravintoa.

Syksy on jo pitkällä. Valtaosa muuttolinnuista on lähtenyt etelän maille. Vaihtolämpöiset matelijat ja sammakkoeläimet ovat kadonneet tai katoavat pian maan alle talvehtimiskoloihinsa. Syysmetsässä ei siis tarvitse kyitä pelätä.

Sisilisko vetäytyy jo elokuussa

Ensimmäisenä matelijoista maanpäällisen elämän jättää sisilisko.

Aikuiset sisiliskot kömpivät jo elokuulla lahokantojen ja mättäiden sisään tai koivun juuristo-onkaloihin.Loppukesällä syntyneet poikaset seuraavat aikuisia syyskuun aikana. Niiden on vielä lämpiminä syyspäivinä saalistettava maaperän pikkueläimiä tehokkaasti, sillä niiden on kerättävä runsaat rasvavarastot 8–9 kuukautta kestävän lepokauden varalle.

Myös kyyt ja rantakäärmeet vetäytyvät talvilevolle pääosin jo syyskuulla. Myöhäisin kyyhavainto on kuitenkin peräti marraskuun alusta.

Käärmeiden on päästävä syvemmälle maan sisään kuin sisiliskojen. Niinpä ne etsivät talvipesikseen erilaisia kivilouhikoita ja sorapenkereiden tai hiekkanummien maakoloja.

Talvipesiin saattaa kerääntyä käärmeitä suurelta alueelta. Pohjanmaan suolakeuksilta kyyt nousevat kuiville moreenimaille jopa kymmenen kilometrin päästä.

Maailman suurimmasta kyyn talvipesästä Laihialta löydettiin 800 yksilöä.

Kyyn talvipesistä on löydetty myös rantakäärmeitä, sammakoita, rupikonnia, vaskitsoja, sisiliskoja ja lepakoita. Kesällä nämä otukset olisi muitta mutkitta syöty, mutta talvella kyyt eivät syö mitään. Vaihtolämpöiset eläimet auttavat toisiaan pitämään talvipesän lämpötilan sopivana.

Sammakko sukeltaa pohjamutiin

Kun käärmeet ja sisiliskot ovat jo kadonneet maan uumeniin, sammakot ja vaskitsat keräävät vielä talvivarastoja. Sammakot häviävät syys–lokakuun aikana. Ne sukeltavat erilaisten vesien pohjaan. Hyvin usein niitä löytyy järvien, purojen, lähteiden, suonsilmien ja kaivojen pohjamudasta.

Talvella sammakot hengittävät ihollaan. Ne eivät kuitenkaan ole liikkumattomassa horrostilassa. Talvella veden pohjia tongittaessa on havaittu, että sammakot uivat vikkelästi turvaan. Ne liikkuvat muutenkin jään alla. Tähän viittaavat muutamat talvella pyydetyt hauet, joiden mahasta on löydetty sammakoita.

Joskus sammakko saattaa myöhästyä syyskylmillä ja talvehtimispaikan vedenpinta jäätyy. Tällöin ne etsivät lehtikasan tai maakolon ja saattavat näin eksyä käärmeiden seuraan.

Yhteen ja samaan paikkaan sammakoita saattaa kertyä talvehtimaan suurelta alueelta. Vuonna 1972 Pyhäjoen Mielukoskeen kömpi 3 333 sammakkoa talvehtimaan.

Vaskitsa muuttaa muurahaispesään

Karaistunein Suomen matelijoista on vaskitsa. Ennen sitä kutsuttiin virheellisesti vaskikäärmeeksi. Vaskitsa ei ole käärme vaan jalaton lisko.

Jo kesällä vaskitsa viihtyy 4–5 astetta matalammissa lämpötiloissa kuin muut matelijat. Se liikkuu pääasiassa hämärän tunteina ja sen elinpaikkoja ovat tiheät vatukot ja aluskasvillisuutta kasvavat paikat.

Vaskitsalle syksy tarjoaa runsaasti ruokaa. Runsaassa lehtikarikkeessa elää sen mieliruokaa etanoita ja matoja. Vaskitsa kerää niistä talvella tarvitsemansa varastoenergian ja matelee talviteloille syys–lokakuulla.

Usein talvehtimispaikat ovat samanlaisia kuin käärmeillä ja sisiliskoilla. Erikoinen poikkeus vaskitsalla on niiden yleinen tapa kaivautua talvehtimaan muurahaispesän sisään. Sen sileä ja kova iho pitää purevat ja pistävät muurahaiset loitolla.

Vaarana hukkuminen

Loppukesällä vaihtolämpöiset matelijat ja sammakot huomaavat viilenevistä ja lyhenevistä päivistä syksyn tulon. Kymmenen asteen pudotus lämpötilassa aiheuttaa vaihtolämpöisellä eläimellä elintoimintojen hidastumisen puoleen.

Näin eläin menettää syksyn kuluessa elinmahdollisuutensa ja sen on pakko etsiytyä ajoissa suojaan. On huomattu, että maanpinnan maksimilämpötilan laskiessa noin kymmeneen asteeseen painuvat matelijat maan alle talvehtimiskoloihinsa.

Etelä-Suomessa käärmeiden pesät ovat keskimäärin puolen metrin syvyydessä. Pohjoisessa ne saattavat mennä jopa puolentoista metrin syvyyteen. Jos talvipesä on huonolla paikalla, saattavat runsaat syyssateet nostaa pohjaveden pintaa niin korkealle, että talvehtivat eläimet hukkuvat.

Syksyllä maanpinnan lämpötilakin voi laskea huomattavan alas. Maassa ei nimittäin ole vielä eristävää lumivaippaa ja pakkaset pääsevät maan sisään. Käärmeet kestävät vähän aikaa jopa -4 asteen pakkasta, mutta jo parin asteen pakkanen talvipesässä pitemmän aikaa tappaa horrostavat käärmeet. Niiden horros on niin syvä, että ne eivät voi paeta paikalta tai tuottaa lisälämpöä.

Huhtikuu herättää lämmittelemään

Helposti luulisi, että käärmeet voisivat paeta pakkasia syvälle maan sisään ja välttyä näin varmasti pakkasilta. Asia ei kuitenkaan ole näin yksiselitteinen.

Jos talvehtimiskolossa lämpötila nousee liian korkeaksi, nousevat myös eläimen elintoiminnot ja näin loppukesällä kerätyt varastorasvat saattavat loppua kesken.

Vaihtolämpöisillä matelijoilla on siis valittavanaan kaksi vaihtoehtoa. Ne talvehtivat riskinkin uhalla lähellä maan pintaa tai kuolevat syvällä maan sisällä nälkään. Ne ottavat riskin ja joka vuosi osa talvehtijoista paleltuukin kuoliaaksi. Osa niistä kuitenkin selviää talvesta hengissä ja huhtikuulla ensimmäiset urokset kömpivät esiin aurinkoon paistattelemaan.

Niiden siittiösolujen kehitys loppui syksyllä kesken, mutta kevätauringossa suvunjatkamiskyky palautuu. Tätä kykyä ne tarvitsevat, kun naaraat nousevat toukokuulla ylös talvikoloista. Silloin alkaa käärmeiden salaperäinen soidin.

HANNU ESKONEN

Loppukeväällä pian talvihorroksen jälkeen kyyt parittelevat.

Sammakot vetäytyvät lokakuussa talvehtimaan vesien pohjamudassa.

Vaskitsa on syysmatelijoista karaistunein. Niitä näkee pitkälle syksyyn saalistelemasta karikkeen seasta etanoita ja muita pikkueläimiä.